

SUMAR

NOUTĂȚI LEGISLATIVE

- **Soluționarea alternativă a litigiilor dintre consumatori și comercianți**
- **Noile criterii de calificare a activităților independente**
- **Obligațiile fiscale anulate prin legea "amnistiei" fiscale și procedurile aferente**
- **Modificări aduse legii societăților comerciale în privința mecanismelor de dizolvare, lichidare și radiere a firmelor**
- **Interdicția dobândirii calității de operator /agent care efectuează înregistrarea avizelor de înscriere în AEGRM pentru persoana care este parte în contractul/operațiunile asimilate care stă la baza înscrierii sau în avizul de înscriere**

INTERPRETARE ACTE NORMATIVE

- **Neconstituționalitatea dispozițiilor privind obligativitatea formulării și susținerii cererii de recurs de către persoanele juridice prin avocat sau consilier juridic**
- **Neconstituționalitatea unor dispoziții privind taxe judiciare de timbru care exclud de la scutire acțiunile în răspundere civilă delictuală formulate pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care nu mai constituie infracțiune**
- **Normă care incriminează infracțiunea de evaziune fiscală declarată neconstituțională deoarece nu întrunește condițiile de claritate, previzibilitate și accesibilitate**

PROIECTE DE LEGE

- **Propunerile de modificare a O.G. nr. 89/2000 privind unele măsuri pentru autorizarea operatorilor și efectuarea înscrierilor în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare**
- **Transpunerea în legislația națională a Directivei 2011/99/UE privind ordinul european de protecție**

PROFESIA DE AVOCAT

- **Modificări ale Statutului profesiei de avocat**

INTERNAȚIONAL

- **Franța: Proiect de lege pentru garantarea concretă a respectării secretului profesional al avocatului. Interdicția interceptării "prin ricoșeu".**
- **CCBE a câștigat în acțiunea îndreptată împotriva statului olandez privind supravegherea avocaților de către serviciile de informații**

NOUTĂȚI LEGISLATIVE

Soluționarea alternativă a litigiilor dintre consumatori și comercianți

[Ordonanța Guvernului nr. 38 din 26 August 2015 privind soluționarea alternativă a litigiilor dintre consumatori și comercianți](#)

Publicată în Monitorul Oficial nr. 654 din 28.08.2015

Noile reglementări privind soluționarea alternativă a litigiilor dintre consumatori și comercianți reprezintă o noutate nu numai pentru legislația națională, dar și pentru cea europeană legislația europeană.

OG nr. 38/2015 (în continuare ordonanța) transpune [Directiva 2013/11/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2013 privind soluționarea alternativă a litigiilor în materie de consum și de modificare a Regulamentului \(CE\) nr. 2006/2004 și a Directivei 2009/22/CE](#) (Directiva privind SAL în materie de consum).

Directiva a avut în vedere asigurarea accesului la căi simple, eficiente, rapide și necostisitoare de soluționare a litigiilor la nivel național și transfrontalier, care apar în temeiul contractelor de vânzare sau de prestare de servicii. Acestea ar trebui să fie în beneficiul consumatorilor și, prin urmare, să întărească încrederea acestora în piață. Acest acces ar trebui să existe atât în cazul tranzacțiilor online, cât și al celor offline și este deosebit de important atunci când consumatorii fac cumpărături în străinătate.

În esență, prin OG nr 38/2015 s-a prevăzut o procedura de soluționare alternativă a litigiilor (procedura SAL) care să fie aplicată de o entitate de soluționare alternativă a litigiilor (entitate SAL) în cadrul unei platforme SOL.

Potrivit [comunicatului](#) Guvernului, pentru ca procedura SAL să fie disponibilă și ușor accesibilă, la nivel european se va institui un instrument on line, platforma SOL, care va fi un site interactiv, gratuit și disponibil în toate limbile oficiale ale instituțiilor Uniunii Europene. Această platformă: va furniza un formular de reclamație care va fi completat și transmis online de către reclamant; va informa partea pârâtă în legătură cu reclamația depusă; va identifica instituțiile abilitate (entitățile SAL), etc.

Însă, se vede că legiuitorul roman s-a grăbit cu adoptarea actului normativ pentru a nu depăși prea mult termenul de transpunere, care era la 9 iulie 2015.

Încă de la început, titlul OG nr 38/2015 ne derutează pentru că se referă la soluționarea alternativă a litigiilor dintre consumatori și "comercianți", termen care a fost înlocuit de noul cod civil cu noțiunea de "profesionist". Este foarte probabil că legiuitorul a dorit să fie consecvent terminologiei din directive SAL, care folosește în cuprinsul ei noțiunea de "comerciant".

Însă definiția acestei noțiuni în Directiva SAL este diferită de cea din Ordonanță.

Astfel, potrivit art. 4, aliniat 1, lit b) din Directiva SAL (b) „comerciant” înseamnă orice persoană fizică sau juridică, indiferent dacă este publică sau privată, care acționează, inclusiv prin

intermediul unei alte persoane care acționează în numele sau în contul ei, în scopuri ce țin de activitatea sa comercială, de afaceri, meșteșugărească sau profesională;

În ce privește Ordonanța, potrivit Art. 3 alin. (1) lit. (b) – „comerciant – orice persoană fizică sau juridică, publică sau privată, care acționează în cadrul activității sale comerciale, industriale sau de producție, artizanale ori liberale, precum și orice persoană care acționează în același scop, în numele sau pe seama acesteia”;

Rămân însă foarte neclare și alte aspecte esențiale, cum ar fi natura juridică a noii instituții, procedurile concrete prin care se vor soluționa cauzele, modul de organizare și accesul la această profesie nouă, modalitățile organizare, funcționare și finanțare.

Domeniul de aplicare. Este aplicabilă ordonanța și litigiilor dintre avocat și client?

Conform art. 2, noua reglementare se aplică procedurilor de soluționare extrajudiciară a litigiilor naționale și transfrontaliere care privesc obligațiile contractuale prevăzute în contractele de vânzări sau în contractele de prestări de servicii între un **comerciant** stabilit în Uniunea Europeană și un consumator rezident în Uniunea Europeană prin intervenția unei entități de soluționare alternativă a litigiilor, care propune o soluție. De asemenea, ordonanța se aplică aplică procedurilor de soluționare extrajudiciară a litigiilor derulate de autoritățile publice centrale cu responsabilități în domeniul protecției consumatorilor.

O primă întrebare care se pune este dacă litigiile între un avocat și clientul său intră în domeniul de aplicare al prezentei ordonanțe. La prima vedere, astfel de litigii nu sunt excluse de la aplicarea acestei ordonanțe. Aceasta deoarece, în accepțiunea ordonanței, persoana care acționează în scopul activității sale ”liberale” intră în definiția noțiunii de ”comerciant” iar litigiile dintre avocați și clienți nu sunt exceptate de la aplicarea acestei ordonanțe, în conformitate cu art. 3, alin 2. De asemenea, într-o astfel de argumentație nu trebuie ignorată nici Hotărârea [CJUE din 15 ianuarie 2015](#) prin care s-a decis că a decis că “[Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii](#)” trebuie interpretată în sensul că aceasta se aplică contractelor standardizate de prestări de servicii juridice precum cele în discuție în litigiul principal, încheiate de un avocat cu

o persoană fizică ce nu acționează în scopuri legate de activitatea sa profesională”. Prin urmare, această hotărâre plasează contractele de asistență judiciară sub incidența dreptului consumatorilor.

Însă, a supune un astfel de litigiu, între avocat și clientul său, unei entități extrajudiciare reprezintă o încălcare reglementărilor privind secretul profesional. De aceea, avocații sunt obligați de principiile profesionale să refuze de la bun capăt această procedură alternativă. În această procedură este incident principiul disponibilității, astfel încât nu este obligatorie pentru niciuna din părți.

Structura organizatorică. Independentă sau sub autoritatea statului?

Pentru a se asigura că entitățile SAL îndeplinesc cerințele de calitate impuse de Directivă, se prevede desemnarea unei autorități competente, care este și punct de contact pentru Comisia Europeană. Potrivit ordonanței, aceasta este Ministerul Energiei, Întreprinderilor Mici și Mijlocii și Mediului de Afaceri. Acesta are rolul de a evalua dacă entitățile de soluționare a litigiilor îndeplinesc cerințele de calitate.

Prin ordonanță se înființează, în cadrul Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor, o structură responsabilă cu derularea procedurilor SAL, în subordinea Inaltului Funcționar Public. pentru a se asigura stabilitatea și continuitatea acestei structuri. Conform ordonanței, aceasta structura este imparțială și își desfășoară activitatea independent de activitățile de supraveghere și control al pieței.

O întrebare firească este cum poate fi această structură ” independentă și imparțială”, atâta vreme cât este înființată în cadrul Autorității Naționale pentru ”Protecția Consumatorilor” și se află în ”subordinea” unui Inalt funcționar public? Atâta vreme cât scopul ei tradițional este de a proteja consumatorii, cum poate fi aceasta imparțială într-un litigiu în care cealaltă parte este ”comerciantul”?

Entitatea SAL

Conform art. 3 lit h) din ordonanță, prin entitate de soluționare alternativă a litigiilor (entitate SAL) se înțelege o structură care oferă soluționarea unui litigiu printr-o procedură SAL și care poate funcționa exclusiv în cadrul Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor, în cadrul unei autorități publice central sau a unei autorități administrative autonome cu responsabilități în domeniul protecției consumatorilor.

Cu titlu de exemple, autorități publice cu atribuții în domeniul protecției consumatorilor sunt Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor, Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații, Autoritatea Națională pentru Turism, Ministerul Transporturilor, Ministerul Sănătății, Ministerul pentru Societatea Informațională etc.;

Conform art. 5, alin (2) Entitățile SAL:

- a) administrează un site internet actualizat care permite partilor să aibă cu ușurință acces la informațiile referitoare la procedura SAL și care permite consumatorilor să prezinte online o reclamație și documentele justificative necesare;
- b) furnizează la cerere partilor, pe un suport durabil, informațiile menționate la lit. a);
- c) după caz, permit consumatorului să prezinte o reclamație în scris, pe suport de hârtie;
- d) permit schimbul de informații dintre părți prin mijloace electronice sau, după caz, prin poșta;
- e) acceptă atât litigii naționale, cât și litigii transfrontaliere, inclusiv litigiile reglementate de Regulamentul nr. 524/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind soluționarea online a litigiilor în materie de consum și de modificare a Regulamentului (CE) numărul 2006/2004 și a Directivei 2009/22/CE.

Pentru **domeniul bancar**, având în vedere complexitatea acestuia, precum și impactul pe care serviciile bancare le au asupra consumatorilor, se înființează Centrul de soluționare alternativă a litigiilor din sistemul bancar, iar activitatea acestui centru este coordonată de un Colegiu de Coordonare

Finanțarea, funcționarea și organizarea entităților SAL

Finanțarea entităților SAL se face "din fonduri publice, private sau mixte" (art. 17, alin. 2). Cum anume se vor combina aceste fonduri este greu de spus deoarece modul de organizare, finanțare și procedura de funcționare a structurii cu rol de entitate SAL se vor stabili prin Hotărâre a Guvernului în termen de 120 de zile de la publicarea ordonanței. (art 19, alin 5).

În același timp, conform art 34, alin 3, până la 9 ianuarie 2016, adică peste aprox. 4 luni, autoritatea competentă va comunica Comisiei Europene prima listă a entităților SAL. E greu de spus cum va fi întocmită această listă atâta vreme cât Guvernul are termen până la sfârșitul lunii februarie anul viitor să emită hotărârea cu privire la modul de organizare, finanțare și procedura de funcționare a acestor entități.

Persoanele fizice responsabile SAL. Pot fi avocații responsabili SAL?

Incertitudini subzistă și în privința statutului "persoanelor fizice responsabile SAL", pentru care ordonanța prevede drept primă condiție să aibă **expertiza necesară și să fie "independente și imparțiale"**. Conform ordonanței, această cerință se realizează se realizează prin faptul că aceste persoane:

- a) dispun de cunostintele și aptitudinile necesare în domeniul procedurilor de soluționare alternativă a litigiilor sau al soluționării judiciare a litigiilor în materie de consum, precum și de o bună înțelegere generală a legislației;
- b) **sunt desemnate** pentru un mandat cu o durată suficientă, dar nu mai mică de trei ani, pentru a asigura independența acțiunilor lor și nu pot fi eliberate din funcție fără motive întemeiate;
- c) nu primesc niciun fel de instrucțiuni de la oricare dintre părți sau de la reprezentanții acestora;
- d) sunt remunerate într-un mod care nu este legat de rezultatul procedurii SAL;
- e) comunică fără întârziere entității SAL orice circumstanță care le poate afecta sau poate fi considerat că afectându-le independența și imparțialitatea sau poate da naștere unui conflict de interese cu oricare dintre părțile litigiului pe care trebuie să îl soluționeze. Obligatia de a comunica astfel de elemente este o obligație permanentă pe tot parcursul procedurii SAL.

Este foarte neclar accesul la această profesie nouă, cine și prin ce modalități "de desemnează" persoanele fizice responsabile SAL? Se mai prevede în ordonanță că entitățile SAL pot să ofere formare pentru persoanele fizice responsabile de SAL.

În privința întrebării dacă pot fi avocații responsabili SAL, răspunsul este imposibil de dat în condițiile incertitudinilor generate de ordonanță privind statutul juridic al acestora, accesul la această profesie prin "de desemnare" (de către cine și în ce condiții?), modul de remunerare a acestora și de finanțare a entităților SAL. Teoretic, această profesie nouă ar putea fi compatibilă cu cea de avocat, însă din modul de organizare prevăzut de această ordonanță, este departe de o profesie liberală. Rămâne de văzut câte dintre dispozițiile prevăzute de ordonanță vor rezista în perioada următoare precum și actele subsecvente menite să clarifice și să pună în practică aceste proceduri.

Procedurile SAL

Art. 15 prevede că fiecare entitate SAL elaborează reguli proprii de soluționare a litigiilor, pe care le va transmite autorității competente.

Potrivit art 8, procedurile SAL trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

- a) procedura SAL este disponibilă și ușor accesibilă online și pe suport de hartie pentru părțile în litigiu, indiferent de locul în care acestea se găsesc;
- b) părțile au acces la procedura fără obligația de a recurge la un avocat sau la un consilier juridic, însă procedura nu privează părțile de dreptul acestora la consiliere independentă sau de a fi reprezentate sau asistate de o terță persoană sau de reprezentanți ai asociațiilor de consumatori în orice etapă a procedurii;
- c) procedura SAL să fie gratuită;
- d) părțile aflate în litigiu să fie notificate imediat după primirea tuturor documentelor care conțin informații relevante referitoare la reclamație de către entitatea SAL care a primit reclamația.

Mecanisme privind soluțiile SAL

Conform art. 10, entitățile SAL pot propune și/sau impune o soluție părților. Entitățile pot derula ambele mecanisme cu condiția de a elabora procedure specifice pentru fiecare mecanism în parte și a informa clar și corect părțile cu privire la consecințele alegerii unuia dintre mecanisme. În cazul în care entitățile SAL derulează ambele mecanisme, consumatorul este cel care alege unul dintre mecanisme.

În concluzie, față de toate neclaritățile expuse mai sus, OG nr. 38/2015 nu pare încă fiabilă și punerea în practică va ridica probleme majore.

*A se vedea și recenta reglementare din Franța privind reglementarea extrajudiciară a litigiilor de consum: [Ordonnance n° 2015-1033 du 20 août 2015 relative au règlement extrajudiciaire des litiges de consommation](#), publicată la data de 21 august 2015.

Noile criterii de calificare a activităților independente

[Legea nr. 187 din 2 iulie 2015 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 6/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal](#)

Publicată în Monitorul Oficial nr. 499 din 7.07.2015

Odată cu intrarea în vigoare a legii nr 187/2015, la data de 10 iulie a.c., noțiunea de activitate independentă a fost redefinită, fiind instituite criterii noi pentru calificarea ca independente a activităților desfășurate de profesiile libere, persoanele fizice autorizate și cele care obțin venituri din drepturi de autor. Aceleași criterii sunt prevăzute și în proiectul legii noului cod fiscal, aflat în prezent în procedură de reexaminare.

Dacă în reglementarea anterioară activitatea independentă era interpretată ca excepție de la cea dependentă – „altă decât o activitate dependentă”, actualmente activitatea independentă este definită în Codul fiscal pe baza unor criterii proprii.

Legea 187/2015 a abrogat și dispozițiile prevăzute la punctele 2.1. și 2.2. ale art. 7 din Codul fiscal referitoare la condițiile în care o activitate independentă poate fi reconsiderată ca fiind dependentă. Punctul 2.1. enunța **criteriile de reconsiderare a activității independente** în activitate dependentă, fiind suficient să fie îndeplinit un singur criteriu din cele patru pentru ca o activitate să poată fi reconsiderată.

Spre deosebire de reglementarea anterioară, dispozițiile din actualul act normativ prevăd **criteriile de calificare a activității independente**, urmând ca aceasta să poată fi reconsiderată numai în condițiile în care nu întrunește cel puțin patru din cele șapte criterii prevăzute de lege.

Noua definiție a activității independente și criteriile de calificare a acesteia

Potrivit art. 7, alineat (1), punctul 4 din noua reglementare, "activitate independentă" este "orice activitate desfășurată de către o persoană fizică în scopul obținerii de venituri, care îndeplinește cel puțin 4 dintre următoarele criterii:

- 4.1. persoana fizică dispune de libertatea de alegere a locului și a modului de desfășurare a activității, precum și a programului de lucru;
- 4.2. persoana fizică dispune de libertatea de a desfășura activitatea pentru mai mulți clienți;
- 4.3. riscurile inerente activității sunt asumate de către persoana fizică ce desfășoară activitatea;
- 4.4. activitatea se realizează prin utilizarea patrimoniului persoanei fizice care o desfășoară;
- 4.5. activitatea se realizează de persoana fizică prin utilizarea capacității intelectuale și/sau a prestației fizice a acesteia, în funcție de specificul activității;
- 4.6. persoana fizică face parte dintr-un corp/ordin profesional cu rol de reprezentare, reglementare și supraveghere a profesiei desfășurate, potrivit actelor normative speciale care reglementează organizarea și exercitarea profesiei respective;
- 4.7. persoana fizică dispune de libertatea de a desfășura activitatea direct, cu personal angajat sau prin colaborare cu terțe persoane în condițiile legii."

Dispozițiile normelor metodologice privind exceptarea de la reconsiderare a profesiilor liberale au devenit inaplicabile

Odată cu abrogarea punctelor 2.1. și 2.2 ale art. 7 din Codul Fiscal devine inaplicabil punctul 1 din Normele metodologice de aplicare a Codului fiscal (HG nr. 44/2004), care exceptează de la reconsiderare veniturile provenite din activități libere și drepturi de autor.

Punctul 1 din normele metodologice prevede că " O activitate poate fi reconsiderată, potrivit criteriilor prevăzute la art. 7 alin. (1) pct. 2.1 din Codul fiscal, ca activitate dependentă, în cazul în care raportul juridic în baza căruia se desfășoară activitatea nu reflectă conținutul economic al acesteia. Activitățile desfășurate în mod independent, în condițiile legii, care generează venituri din profesii libere, precum și drepturile de autor și drepturile conexe definite potrivit prevederilor Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările și completările ulterioare, nu pot fi reconsiderate ca activități dependente potrivit prevederilor art. 7 alin. (1) pct. 2.1 și 2.2 din Codul fiscal.

Așadar, fiind o normă de aplicare a art. 7, punctele 2.1. și 2.2 din codul fiscal, abrogarea acestor dispoziții înseamnă implicit inaplicabilitatea normei metodologice.

Neclarități

În condițiile în care dispăre excepția interdicției reconsiderării veniturilor provenite din profesii libere și drepturi de autor, rămân o serie de probleme a căror rezolvare va da mult de furcă autorităților, întrucât, activitățile libere sunt incompatibile, în esența lor, cu activitățile dependente și exclud aplicarea, pentru avocați, a unui regim juridic reglementat de Codul Muncii.

Pe lângă ambiguitatea unor criterii, pentru înțelegerea cărora vor fi necesare niște norme metodologice și o perioadă de rodaj în practică, este dificil de anticipat cum va interpreta autoritatea fiscală aplicarea dispozițiilor specifice contractului de muncă în situația avocaților.

La prima vedere, cele patru criterii necesare pentru calificarea activității independente și, implicit, excluderea reconsiderării ca activități dependente par ușor de înțeles, cu atât mai

mult cu cât cel puțin unul dintre criteriile - cel privind apartenența la un corp/ordin profesional – este îndeplinit automat. Mai rămân trei criterii necesare, a căror ambiguitate determinată de lipsa normelor metodologice și a practicii ve pune probleme. De exemplu, ce înseamnă ”*riscuri inerente activității*”, care pentru calificarea unei activități ca fiind independente, trebuie asumate de către persoana fizică ce desfășoară activitatea ? Sau cum va vedea autoritatea fiscal criteriul potrivit căruia ”persoana fizică dispune de libertatea de a desfășura activitatea pentru mai mulți clienți”. Dacă avocatul, pentru o anumită perioadă de timp, are un singur client, se mai poate considera că acest criteriu este îndeplinit?

Pe de altă parte, avocații au un sistem de pensii propriu, ceea ce determină întrebarea cum va fi scutit avocatul de plata asigurărilor sociale la stat, atâta vreme cât nu există proceduri?

În concluzie, autoritățile vor trebui să analizeze aceste aspecte și să emită normele metodologice precum și formularele necesare.

UNBR a solicitat, în mai multe rânduri, armonizarea proiectelor din legislația fiscală cu legislația specială care guvernează profesia de avocat, prin luarea în considerare a particularităților organizării și funcționării acestei profesii liberale, prevăzute prin lege și care exclude aplicarea pentru avocați a unui regim juridic propriu celui reglementat de Codul Muncii.

A se vedea:

- [SCRISOAREA DESCHISĂ](#) a Uniunii Naționale a Barourilor din România („UNBR”) referitor la proiectele de acte normative în domeniul fiscal, care încalcă principiul independenței profesiei de avocat, adresată adresată Primului-Ministru al României, domnul Victor-Viorel Ponta, Ministrului Finantelor Publice, domnul Eugen Orlando Teodorovici, domnului deputat Viorel Ștefan, președinte al Comisiei pentru buget, finanțe și bănci a Camerei Deputaților, domnului notar Liviu-Bogdan Ciucă, președintele Comisiei juridice, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților
- [MEMORIUL](#) prin care U.N.B.R. argumentează solicitarea expresă ca în procedura de adoptare a Proiectului Codului Fiscal să se prevadă expres că activitatea pe care avocații o

desfășoară în modalitățile de exercitare a profesiei reglementate de Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat și Statutul Profesiei de avocat nu poate fi tratată ca „activitate dependentă” în sensul art. 7 pct. 1 din Proiectul Codului Fiscal în forma adoptată de Senat.

Obligațiile fiscale anulate prin legea ”amnistiei” fiscale și procedurile aferente

[Legea nr. 209 din 20 iulie 2015 privind anularea unor obligații fiscale](#)

Publicată în Monitorul Oficial nr. 540 din 20 iulie 2015

[Legea nr. 225 din 24 iulie 2015 privind anularea contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru anumite categorii de persoane fizice](#)

Publicată în Monitorul Oficial nr. 562 din 28 iulie 2015

[Ordinul ANAF nr. 2202 din 19 August 2015 pentru aprobarea procedurilor de anulare a obligațiilor fiscale ce fac obiectul prevederilor Legii nr. 209/2015 privind anularea unor obligații fiscale și al Legii nr. 225/2015 privind anularea contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru anumite categorii de persoane fizice](#)

Publicat în Monitorul Oficial nr. 0637 din 21.08. 2015

Prin legea nr. 209 din 20 iulie 2015 privind anularea unor obligații fiscale (denumită și legea amnistiei fiscale), legiuitorul a dorit să înlăture anumite inechități apărute în aplicarea practică a Codului Fiscal din cauza ambiguităților legislative care au permis interpretări diferite și, de multe ori, abuzive.

Aceste situații se referă la:

- reconsiderarea unor activități independente ca activități dependente în baza unor criterii ambigue ce au dat naștere interpretărilor abuzive;

- reclasificarea diurnelor de delegare/detașare în venituri salariale impozabile în cazul desfășurării activității de transport în străinătate;
- obligarea la plata unei contribuții de asigurări sociale de sănătate, calculată la nivelul salariului minim brut pe țară cu toate că veniturile realizate se situează sub acest nivel;
- problemele legate de aplicarea TVA în special în materia cesiunii drepturilor de autor.

Ca urmare a acestor reconsiderări/ recalificări/reclasificări a unor venituri, prin care erau stabilite obligații suplimentare consistente către fisc, exista riscul unei avalanșe de litigii costisitoare atât pentru contribuabili, cât și pentru organele fiscale, dar și al unor falimente în serie.

Pentru a evita astfel de urmări, legea nr. 209 din 20 iulie 2015 prevede anularea unor obligații fiscale generate de:

- reconsiderarea/ reîncadrarea unei activități ca activitate dependentă
- recalificarea sumelor reprezentând indemnizația primită pe perioada delegării și detașării de către angajații care și-au desfășurat activitatea pe teritoriul altei țări

De asemenea, se anulează:

- diferențele de taxă pe valoarea adăugată aferentă veniturilor realizate din drepturi de proprietate intelectuală
- contribuția de asigurări sociale de sănătate datorată de persoanele cu venituri mai mici decât salariul de bază minim brut pe țară

Se anulează atât obligațiile principale, cât și cele accesorii, aferente perioadelor fiscale de până la 1 iulie 2015 **și neachitate** până la data intrării în vigoare a prezentei legi, respectiv 23 iulie 2015. Rezultă că dacă au fost achitate deja, acestea nu sunt anulate, deci nu se vor mai returna contribuabilului.

Pe de altă parte, **perioada pentru care se acordă "amnistia,, fiscală este până la 1 iulie 2015. Așadar, începând cu această dată, ar fi trebuit să fie în vigoare reglementări noi** mai coerente care să le înlocuiască pe cele care au dat naștere interpretărilor diferite sau abuzive. În caz

contrar, după expirarea perioadei de "amnistie", inechitățile și abuzurile vor putea continua sub imperiul legii în vigoare. Deocamdată, s-au adoptat reglementări noi numai în cazul reconsiderării veniturilor din activități independente. În restul situațiilor, se așteaptă probabil reglementările noului cod fiscal, aflat în prezent la reexaminare. Chiar dacă va fi adoptat, între 1 iulie 2015 și până la intrarea în vigoare a acestuia, preconizată la 1 ianuarie 2015, va mai trece o perioadă bună de timp, în care inechitățile vor putea continua.

Anularea obligațiilor fiscale prevăzute la art. 1-4 din legea 209/2015 se efectuează din oficiu de către organul fiscal competent, prin emiterea unei decizii de anulare a obligațiilor fiscale, care se comunică contribuabilului.

În cazul în care, anterior intrării în vigoare legii 209/2015, organul fiscal competent a emis, dar nu a comunicat decizia de impunere, acesta nu mai comunică decizia de impunere, iar obligațiile fiscale se scad din evidența analitică pe plătitor, pe bază de borderou de scădere.

1. Anularea obligațiilor fiscale rezultate ca urmare a a reconsiderării/ reîncadrării unei activități ca activitate dependentă (Art. 1 din legea nr. 209 din 20 iulie 2015)

Se anulează diferențele de obligații fiscale principale, precum și obligațiile fiscale accesorii aferente acestora, stabilite de organul fiscal prin decizie de impunere emisă și comunicată contribuabilului, ca urmare a reconsiderării/ reîncadrării unei activități ca activitate dependentă, pentru perioadele fiscale de până la 1 iulie 2015 și neachitate până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Pentru aceeași perioadă, organul fiscal nu va mai putea reconsidera/reîncadra o activitate ca activitate dependentă și nu va mai emite decizii de impunere în legătură cu o astfel de reconsiderare/reîncadrare.

În ceea ce privește noile criterii de calificare a activității independente, acestea au fost definite prin [LEGEA nr. 187 din 2 iulie 2015 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 6/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal](#), publicată în Monitorul Oficial nr. 499 din 7 iulie 2015. Aceleași criterii sunt prevăzute și în proiectul legii noului cod fiscal, aflat în prezent în procedură de reexaminare.

Prin urmare, între 1 iulie 2015 și 10 iulie 2015 (data intrării în vigoare a noii reglementări), există un număr de 10 zile în care ar fi aplicabile aceleași reglementări din codul fiscal care au dat naștere inechităților.

2. Anularea obligațiilor fiscale rezultate ca urmare a recalificării sumelor reprezentând indemnizația primită pe perioada delegării și detașării de către angajații care și-au desfășurat activitatea pe teritoriul altei țări (Art. 2 din legea nr. 209 din 20 iulie 2015)

Se anulează diferențele de obligații fiscale principale și/sau obligațiile fiscale accesorii, stabilite de organul fiscal prin decizie de impunere emisă și comunicată contribuabilului, ca urmare a recalificării sumelor reprezentând indemnizația primită pe perioada delegării și detașării de către angajații care și-au desfășurat activitatea pe teritoriul altei țări, aferente perioadelor fiscale de până la 1 iulie 2015 și neachitate până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Organul fiscal nu va mai putea recalifica sumele provenite din astfel de indemnizații și nu va mai emite o decizie de impunere în legătură cu o astfel de recalificare pentru perioadele anterioare datei de 1 iulie 2015.

3. Anularea diferențele de taxă pe valoarea adăugată aferentă veniturilor realizate din drepturi de proprietate intelectuală (Art. 3 din legea nr. 209 din 20 iulie 2015)

Se anulează diferențele de taxă pe valoarea adăugată aferentă veniturilor realizate din drepturi de proprietate intelectuală, precum și obligațiile fiscale accesorii aferente, stabilite de organul fiscal prin decizie de impunere emisă și comunicată contribuabilului ca urmare a depășirii plafonului și neînregistrării ca plătitor de taxă pe valoarea adăugată, pentru perioadele anterioare datei de 1 iulie 2015 și neachitate până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Organul fiscal nu va mai emite decizie de impunere în cazul acestor obligații pentru perioadele anterioare datei de 1 iulie 2015.

Legea mai precizează că în cazul în care contribuabilul și-a exercitat dreptul de deducere, potrivit legii, în primul decont de taxă pe valoarea adăugată depus după emiterea deciziei de impunere, organul fiscal nu anulează diferențele de taxă pe valoarea adăugată. În acest caz,

organul fiscal anulează doar obligațiile fiscale accesorii aferente diferențelor de taxă pe valoarea adăugată.

4. Anularea contribuției de asigurări sociale de sănătate datorată de persoanele pentru care baza lunară de calcul al contribuției de asigurări sociale de sănătate este mai mică decât salariul de bază minim brut pe țară (Art. 4 din legea nr. 209 din 20 iulie 2015)

Se anulează contribuția de asigurări sociale de sănătate, precum și obligațiile fiscale accesorii aferente acestora, stabilite prin decizie de impunere emisă și comunicată contribuabilului, datorată de persoanele pentru care baza lunară de calcul al contribuției de asigurări sociale de sănătate este mai mică decât salariul de bază minim brut pe țară, pentru perioadele fiscale cuprinse între 1 ianuarie 2012 și sfârșitul lunii anterioare intrării în vigoare a prezentei legi și neachitate până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Prevederile sunt aplicabile și persoanelor care nu realizează venituri și pentru care baza lunară de calcul al contribuției de asigurări sociale de sănătate este salariul de bază minim brut pe țară.

Organul fiscal nu va mai emite decizie de impunere pentru aceste obligațiile fiscale pentru perioadele fiscale cuprinse între 1 ianuarie 2012 și sfârșitul lunii anterioare intrării în vigoare a prezentei legi.

Procedurile de anulare a obligațiilor fiscale

La numai 4 zile de la adoptarea [Legii nr. 209 din 20 iulie 2015 privind anularea unor obligații fiscale](#), Parlamentul a adoptat și [Legea nr. 225 din 24 iulie 2015 privind anularea contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru anumite categorii de persoane fizice](#), care lărgeste categoriile de persoane (cele defavorizate) care beneficiază de "amnistie" în ce privește contribuția de asigurări sociale.

De aceea, Agenția Națională de Administrare Fiscală a emis un ordin ce stabilește procedurile aferente ambelor reglementări, respectiv [Ordinul nr. 2202 din 19 August 2015 pentru aprobarea procedurilor de anulare a obligațiilor fiscale ce fac obiectul prevederilor Legii nr.](#)

[209/2015 privind anularea unor obligații fiscale și al Legii nr. 225/2015 privind anularea contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru anumite categorii de persoane fizice](#)

Prin acest ordin se aprobă:

a) Procedura privind întocmirea și transmiterea de către structura de inspecție fiscală a **listei cu obligațiile fiscale ce pot face obiectul anulării** prevăzute de Legea nr. 209/2015 privind anularea unor obligații fiscale, cuprinse în decizii de impunere emise și comunicate contribuabilului anterior intrării în vigoare a legii, prevăzută în anexa nr. 1;

b) Procedura de **identificare a persoanelor fizice care pot beneficia de anularea contribuției de asigurări sociale de sănătate**, potrivit prevederilor art. 4 din Legea nr. 209/2015 privind anularea unor obligații fiscale și ale Legii nr. 225/2015 privind anularea contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru anumite categorii de persoane fizice, prevăzută în anexa nr. 2;

c) Procedura de **anulare, la cererea persoanei fizice, a contribuției de asigurări sociale de sănătate**, potrivit prevederilor Legii nr. 225/2015 privind anularea contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru anumite categorii de persoane fizice, prevăzută în anexa nr. 3;

d) modelul și conținutul cererii privind anularea Deciziei de impunere anuală pentru stabilirea contribuției de asigurări sociale de sănătate, prevăzută în anexa nr. 4;

e) Procedura pentru emiterea deciziilor de anulare a obligațiilor fiscale în baza art. 5 din Legea nr. 209/2015 privind anularea unor obligații fiscale și a prevederilor Legii nr. 225/2015 privind anularea contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru anumite categorii de persoane fizice, prevăzută în anexa nr. 5;

f) modelul formularului "Decizie de anulare a obligațiilor fiscale", prevăzut în anexa nr. 6.

În toate cazurile prevăzute de Legea nr. 209/2015 privind anularea unor obligații fiscale și de Legea nr. 225/2015 privind anularea contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru anumite categorii de persoane fizice, procedura este aplicabilă și la solicitarea contribuabilului.

Modificări aduse legii societăților comerciale în privința mecanismelor de dizolvare, lichidare și radiere a firmelor

[Legea nr. 152 din 18 iunie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul înregistrării în registrul comerțului](#)

Publicată în Monitorul Oficial nr. 519 din 13 iulie 2015

Legea nr. 152 din 18 iunie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul înregistrării în registrul comerțului a adus modificări importante și legii societăților comerciale nr. 31/1990, în special în privința mecanismelor de dizolvare, lichidare și radiere a firmelor.

Potrivit noilor reglementări, la cererea oricărei persoane interesate, precum și a Oficiului Național al Registrului Comerțului (ONRC), tribunalul va putea pronunța dizolvarea societății și în cazurile în care:

- societatea nu și-a depus situațiile financiare anuale și, după caz, situațiile financiare anuale consolidate, precum și raportările contabile la unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice, în termenul prevăzut de lege, dacă perioada de întârziere depășește 60 de zile lucrătoare;
- societatea nu și-a depus la unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice, în termenul prevăzut de lege, declarația că nu a desfășurat activitate de la constituire, dacă perioada de întârziere depășește 60 de zile lucrătoare.

Pe lângă aceste noi cazuri de dizolvare la cererea persoanei interesate sau a ONRC, sunt aduse o serie de clarificări cazurilor care existau și până acum.

- a) societatea nu mai are organe statutare sau acestea nu se mai pot întruni;
- b) acționarii/asociații au dispărut ori nu au domiciliul cunoscut ori reședința cunoscută;

c) nu mai sunt îndeplinite condițiile referitoare la sediul social, inclusiv ca urmare a expirării duratei actului care atestă dreptul de folosință asupra spațiului cu destinație de sediu social ori transferului dreptului de folosință sau proprietate asupra spațiului cu destinație de sediu social;

d) a încetat activitatea societății sau nu a fost reluată activitatea după perioada de inactivitate temporară, anunțată organelor fiscale și înscrisă în registrul comerțului, perioadă care nu poate depăși 3 ani de la data înscrierii în registrul comerțului;

e) societatea nu și-a completat capitalul social, în condițiile legii;

Lista societăților pentru care ONRC urmează să formuleze acțiuni de dizolvare se afișează pe pagina sa de internet sau pe portalul de servicii on-line cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte și se transmite Ministerului Finanțelor Publice - Agenția Națională de Administrare Fiscală.

După rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de dizolvare, persoana juridică intră în lichidare. La cererea oricărei persoane interesate, ONRC va numi un lichidator înscris în Tabloul Practicienilor în Insolvență. În noua reglementare se precizează expres că **remunerația lichidatorului este în quantum fix de 1.000 lei**, decontul final al cheltuielilor efectuate de lichidator în legătură cu lichidarea societății urmând a se face, pentru situația în care nu există bunuri în averea societății dizolvate, de către Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență din România, la solicitarea lichidatorului.

De asemenea, legea mai prevede că atunci când **lichidatorul este numit de către ONRC**, la cererea oricărei persoane interesate, **acesta este scutit de orice taxă, tarif, comision, taxă judiciară de timbru și altele asemenea.**

Dacă în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii de dizolvare nu s-a formulat nicio cerere de numire a lichidatorului, ONRC sau orice persoană interesată poate solicita tribunalului radierea societății din registrul comerțului.

Lista societăților pentru care ONRC urmează să formuleze acțiuni de radiere, în situația în care nu s-a formulat nicio cerere de numire a lichidatorului, se afișează pe pagina de internet a

ONRC sau pe portalul de servicii on-line al acestuia cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte și se transmite Ministerului Finanțelor Publice - Agenția Națională de Administrare Fiscală.

Vizualizarea hotărârilor de dizolvare și radiere și a rezoluțiilor de numire a lichidatorului, publicate pe pagina de internet a Oficiului Național al Registrului Comerțului sau pe portalul de servicii on-line al acestuia, se face cu titlu gratuit.

Altă noutate constă în transferul competenței de prelungire a perioadei de lichidare voluntară de la tribunal la oficiul registrului comerțului pt reducerea/simplificarea formațiunilor de lichidare și radierea din oficiu a societăților aflate în lichidare de mai mult de 7 ani.

Interdicția dobândirii calității de operator /agent care efectuează înregistrarea avizelor de înscriere în AEGRM pentru persoana care este parte în contractul/operațiunile asimilate care stă la baza înscrierii sau în avizul de înscriere

[Legea nr. 202 din 16 iulie 2015 pentru completarea Ordonanței Guvernului nr. 89/2000 privind unele măsuri pentru autorizarea operatorilor și efectuarea înscrierilor în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare](#)

Publicată în Monitorul Oficial nr. 539 din 20 iulie 2015

Legea nr. 202/2015 instituie o interdicție cu privire la dobândirea calității de operator /agent care efectuează înregistrarea avizelor de înscriere în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare, pentru persoana care este parte în contractul/operațiunile asimilate care stă la baza înscrierii sau în avizul de înscriere. De asemenea, se stabilește că „înțelegerile dintre operatori sau agenți privind înregistrarea exclusivă și reciprocă în A.E.G.R.M. sunt considerate practici anticoncurențiale și sunt interzise”.

În acest sens, se introduce un articol nou (art. 1¹)cu următorul cuprins:

" (1) Nu poate dobândi calitatea de operator/agent și nu poate efectua înregistrarea formularelor de aviz de înscriere în AEGRM persoana care este parte în contractul/operațiunile asimilat(e) care stă/stau la baza înscrierii sau în avizul de înscriere, după cum urmează:

a) operatorul și/sau agentul acestuia;

b) societatea la care operatorul și/sau agentul acestuia dețin(e) participații ori care este controlată, indirect, de operatorul și/sau agentul acestuia;

c) asociația sau fundația constituită de operatorul/agentul acestuia.

(2) Înțelegerile dintre operatori sau agenți privind înregistrarea exclusivă și reciprocă în AEGRM sunt considerate practici anticoncurențiale și sunt interzise.

Cu alte cuvinte, înregistrarea avizelor nu mai poate fi realizată de către bănci pentru clienții proprii, contractanți ai unui credit, pentru care sunt aduse în garanție anumite bunuri mobile.

S-a considerat că o parte la contract nu poate să-și înregistreze propriul act în arhivă întrucât există o incompatibilitate în acest sens. Înregistrarea formularelor de aviz, efectuarea înscrierilor în arhivă presupune anumite verificări ce trebuie efectuate de persoane independente de părțile contractului

INTERPRETARE ACTE NORMATIVE

Neconstituționalitatea dispozițiilor privind obligativitatea formulării și susținerii cererii de recurs de către persoanele juridice prin avocat sau consilier juridic

[Decizia Curtii Constitutionale nr. 485 din 23 Iunie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 13 alin. \(2\) teza a doua, art. 84 alin. \(2\) și art. 486 alin. \(3\) din Codul de procedură civilă](#)

Publicată în Monitorul Oficial nr. 539 din 20.07. 2015

Prin Decizia nr. 485 din 23 Iunie 2015, Curtea Constituțională a constatat că dispozițiile art.13 alin.(2) teza a doua, ale art.84 alin.(2), precum și ale art.486 alin.(3) din Codul de procedură civilă, cu referire la mențiunile care decurg din obligativitatea formulării și susținerii cererii de recurs de către persoanele juridice prin avocat sau consilier juridic, sunt neconstituționale deoarece contravin art. 21 din Constituție privind accesul liber la justiție și art. 24 privind dreptul la apărare.

Dispozițiile neconstituționale sunt următoarele:

- Art. 13 alin. (2) teza a doua: "Părțile au dreptul, în tot cursul procesului, de a fi reprezentate sau, după caz, asistate în condițiile legii. În recurs, cererile și concluziile părților nu pot fi formulate și susținute decât prin avocat sau, după caz, consilier juridic, cu excepția situației în care partea sau mandatarul acesteia, soț ori rudă până la gradul al doilea inclusiv, este licențiată în drept";

- Art. 84 alin. (2): "La redactarea cererii și a motivelor de recurs, precum și în exercitarea și susținerea recursului, persoanele juridice vor fi asistate și, după caz, reprezentate, sub sancțiunea nulității, numai de către un avocat sau consilier juridic, în condițiile legii.";

- Art. 486 alin. (3): "Mențiunile prevăzute la alin. (1) lit. a) și c)-e), precum și cerințele menționate la alin. (2) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității. Dispozițiile art. 82 alin. (1), art. 83 alin. (3) și ale art. 87 alin. (2) rămân aplicabile."

În motivarea deciziei, Curtea a pornit de la argumentarea aplicabilității drepturilor și libertăților fundamentale persoanelor juridice și analizarea, prin prisma unui test de proporționalitate, dacă limitele aduse prin intervenția legiuitorului - respectiv reglementarea obligativității reprezentării și asistării persoanelor juridice prin consilier juridic sau prin avocat în etapa procesuală a recursului - reprezintă o limitare rezonabilă care să nu fie disproporționată față de obiectivul urmărit și care să nu transforme dreptul într-unul iluzoriu/teoretic.

Curtea Constituțională reține și alte argumente în motivarea acestei decizii, care se referă în principal la restricțiile impuse de alte legi, care ar îngreuna accesul la justiție și dreptul la

apărare. Astfel, Curtea consideră că persoanele juridice nu au nici măcar dreptul la ajutorul public judiciar, pe care îl au persoanele fizice potrivit OUG nr. 51/2008.

De asemenea, pe lângă cheltuielile ocazionate de plata taxei judiciare de timbru, persoanele juridice trebuie să suporte și cheltuielile ocazionate de contractarea unor servicii juridice de consultanță, ceea ce devine dificil mai ales în situația în care au conturile blocate.

În cazul instituțiilor și autorităților publice ori a societăților cu capital integral sau majoritar de stat, Curtea a invocat și dispozițiile OUG nr. 26/2012 potrivit cărora acestea să-și asigure serviciile juridice în primul rând, prin personalul propriu de specialitate juridică și numai prin excepție, prin contractarea unor servicii juridice. Având în vedere că achiziționarea serviciilor juridice trebuie făcută în condițiile OUG nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, ar exista riscul depășirii termenului de recurs până la finalizarea și concretizarea procedurii de achiziție.

Aplicabilitatea drepturilor și libertăților fundamentale persoanelor juridice: garantarea accesului liber la justiție și a dreptului la apărare trebuie să fie acordată și persoanelor juridice, nu numai persoanelor fizice

Cu privire la aplicabilitatea drepturilor și libertăților fundamentale și persoanelor juridice, Curtea a arătat că, deși art. 21 privind accesul liber la justiție este cuprins în capitolul I - Dispoziții comune, iar art. 24 din Legea fundamentală, privind dreptul la apărare, este cuprins în capitolul II - Drepturile și libertățile fundamentale din titlul II - Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale din Constituție, este evident că garantarea accesului liber la justiție și a dreptului la apărare trebuie să fie acordată și persoanelor juridice, nu numai persoanelor fizice. În acest sens, referitor la aplicarea drepturilor și libertăților fundamentale persoanelor juridice, Curtea a invocat jurisprudența sa, potrivit căreie acestea se aplică și persoanelor juridice, în măsura în care prin intermediul acestora cetățenii își exercită un drept constituțional (a se vedea în acest sens [Decizia nr. 35 din 2 aprilie 1996](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 75 din 11 aprilie 1996).

Curtea a arătat că și prin alte decizii a statuat că exigențele unor drepturi sau libertăți fundamentale, spre exemplu accesul liber la justiție, libertatea individuală, dreptul de proprietate privată ori libertatea economică se aplică și în privința persoanelor juridice. În consecință, exigențele și garanțiile rezultate din drepturile și libertățile fundamentale reglementate prin Constituție sunt aplicabile și în privința persoanelor juridice, în măsura în care conținutul lor normativ este compatibil cu natura, specificul și particularitățile care caracterizează regimul juridic al persoanei juridice.

În același sens, s-a mai argumentat că și art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care consacră protecția dreptului la un proces echitabil, care, astfel cum a fost reglementat de Convenție și interpretat în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, se aplică și în privința persoanelor juridice. De altfel, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului este constantă în aplicarea garanțiilor dreptului la un proces echitabil atât individului, cât și subiectelor colective de drept.

Pornind de la această premisă, a necesității recunoașterii garanțiilor dreptului la un proces echitabil și persoanelor juridice, și aplicând mutatis mutandis raționamentul cuprins în considerentele [Deciziei nr. 462 din 17 septembrie 2014](#), raționament referitor la obligativitatea reprezentării prin avocat a persoanelor fizice în recurs, Curtea a constatat că obligația reprezentării și asistării prin consilier juridic sau avocat pentru exercitarea recursului echivalează cu o condiție de admisibilitate a exercitării unei căi de atac iar, pe de altă parte, dreptul de a avea un reprezentant convențional este transformat într-o obligație, în cazul recursului

Testul de proporționalitate

Având în vedere că și în cazul persoanelor juridice (indiferent că sunt de drept public sau de drept privat), textul de lege criticat restrânge liberul acces la justiție și dreptul la apărare, Curtea a considerat să se impune analizarea, prin prisma unui test de proporționalitate, dacă limitele aduse prin intervenția legiuitorului - respectiv reglementarea obligativității reprezentării și asistării persoanelor juridice prin consilier juridic sau prin avocat în etapa

procesuală a recursului - reprezintă o limitare rezonabilă care să nu fie disproporționată față de obiectivul urmărit și care să nu transforme dreptul într-unul iluzoriu/teoretic.

Conform acestui test de proporționalitate, măsură luată trebuie să fie adecvată - capabilă în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului, necesară - indispensabilă pentru îndeplinirea scopului și proporțională - justul echilibru între interesele concrete pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit.

În acest sens, Curtea a constatat că scopul urmărit de legiuitor prin instituirea obligației persoanelor juridice de a fi reprezentate de consilier juridic sau de avocat la redactarea cererii și a motivelor de recurs, precum și în exercitarea și susținerea acestuia **este unul legitim**, fiind reprezentat de impunerea unei rigori și discipline procesuale, asigurarea unei reprezentări juridice adecvate a părților și asigurarea funcționării corespunzătoare a instanțelor de recurs care examinează numai chestiuni de legalitate, respectiv conformitatea hotărârii pronunțate cu legea

De asemenea, Curtea a constatat că dispozițiile criticate **constituie o măsură adecvată** pentru impunerea unei rigori și discipline procesuale și, prin prisma finalității sale, este necesară pentru atingerea scopului urmărit.

Însă, referitor la existența justului echilibru între măsura care a determinat limitarea dreptului de acces liber la justiție și scopul legitim urmărit, Curtea constată că **nu există un raport rezonabil de proporționalitate între cerințele de interes general referitoare la buna administrare a justiției și protecția dreptului la apărare și a accesului liber la justiție**. Astfel, prin condiționările impuse realizării interesului general menționat este afectat în mod iremediabil interesul persoanei care dorește să recurgă la concursul justiției în vederea realizării drepturilor și intereselor sale legitime. Condiționarea exercitării căii de atac de angajarea sau numirea unui consilier juridic sau de încheierea, în mod obligatoriu, a unui contract de asistență judiciară, drept condiție de admisibilitate a recursului, impune în sarcina persoanei juridice atât condiții excesive pentru exercitarea căii de atac a recursului, cât și costuri suplimentare pentru plata serviciului justiției.

Alte argumente invocate de Curte

Curtea a observat că, dacă persoanele fizice pot beneficia de ajutorul public judiciar conform OUG nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă (dar care nu poate fi considerat un remediu judiciar capabil să asigure accesul tuturor cetățenilor la calea de atac a recursului), persoanele juridice pot beneficia, în anumite condiții stricte, doar de facilități sub formă de reduceri, eșalonări sau amânări pentru plata taxelor judiciare de timbru, potrivit art. 42 alin. (2)-(4) din OUG nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

Pe lângă cheltuielile ocazionate de plata taxei judiciare de timbru, persoanele juridice, părți în cadrul unui litigiu, suportă și cheltuielile ocazionate de contractarea unor servicii juridice de consultanță, asistență și reprezentare pentru a putea promova calea extraordinară de atac a recursului, în condițiile stabilite de dispozițiile legale criticate din Codul de procedură civilă. Or, în situația unor persoane juridice de drept public ori privat aflate într-o situație economică precară sau care nu pot efectua plăți având conturile bancare blocate și care nu au angajat un consilier juridic, Curtea reține că condiționarea exercitării căii de atac de angajarea sau numirea unui consilier juridic ori de încheierea, în mod obligatoriu, a unui contract de asistență judiciară impune în sarcina persoanei juridice condiții excesive pentru exercitarea căii de atac a recursului, precum și costuri suplimentare pentru plata serviciului justiției, astfel încât pentru aceasta se creează un cadru juridic de natură a descuraja apelarea la serviciul justiției.

Nu în ultimul rând, Curtea a considerat că trebuie avut în vedere impedimentul legal, respectiv OUG nr. 26/2012 privind unele măsuri de reducere a cheltuielilor publice și întărirea disciplinei financiare și de modificare și completare a unor acte normative, care a instituit regula, pentru autoritățile și instituțiile publice precum și pentru societățile cu capital integral sau majoritar de stat serviciile juridice de consultanță, de asistență și/sau de reprezentare se asigură, în primul rând, de către personalul propriu de specialitate juridică. Numai în situația în care aceste servicii nu se pot asigura de către personalul de specialitate juridică angajat în aceste entități, pot fi achiziționate servicii de această natură, în condițiile OUG nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică. În acest context, trebuie avut în vedere faptul că exercitarea căii de atac și redactarea corectă a motivelor de recurs riguros fundamentate

trebuie realizate în termenul legal, existând riscul depășirii acestui termen până la finalizarea și concretizarea procedurii de achiziție.

Dispozițiile constituționale încălcate

Curtea a **concluzionat** că dispozițiile de lege criticate contravin art. 21 privind accesul liber la justiție și art. 24 privind dreptul la apărare, deoarece măsura care a determinat limitarea dreptului de acces liber la justiție (și anume instituirea obligativității reprezentării convenționale în recurs) este excesivă față de scopul legitim urmărit, conducând la imposibilitatea exercitării căii de atac a recursului, prevăzute de lege.

Neconstituționalitatea unor dispoziții privind taxe judiciare de timbru care exclud de la scutire acțiunile în răspundere civilă delictuală formulate pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care nu mai constituie infracțiune

[Decizia Curții Constituționale nr. 387 din 27 mai 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. \(1\) lit. i\) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru](#)

Publicată în Monitorul Oficial nr. 555 din 27 iulie 2015

Prin Decizia nr. 387 din 27 mai 2015 Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art.29 alin.(1) lit.i) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.80/2013 privind taxele judiciare de timbru sunt constituționale în măsura în care sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru acțiunile și cererile referitoare la despăgubirile civile pentru prejudiciile materiale și morale decurgând dintr-o cauză penală în condițiile în care fapta cauzatoare de prejudiciu, la momentul săvârșirii acesteia, era prevăzută ca infracțiune.

Obiectul excepției de neconstituționalitate: art.29 alin.(1) lit.i) din OUG nr.80/2013 privind taxele judiciare de timbru:

„(1) Sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru acțiunile și cererile, inclusiv cele pentru exercitarea căilor de atac, ordinare și extraordinare, referitoare la: [...] i) cauzele penale, inclusiv despăgubirile civile pentru prejudiciile materiale și morale decurgând din acestea”.

Curtea a considerat că a atare formulă redacțională a textului legal criticat exclude de la scutirea acordată acțiunile în răspundere civilă delictuală formulate pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care nu mai face obiectul acțiunii penale din cauza dezincriminării infracțiunii respective.

În speță, această problemă s-a pus în contextul în care, datorită dezincriminării, după comiterea faptei, a unei infracțiuni, partea vătămată nu s-a mai putut constitui parte civilă în cadrul procesului penal și să beneficieze de scutire de taxă de timbre pentru acțiunea în recuperarea prejudiciului.

Curtea a reținut că noua formulare a art. 196, alin. (1) din Codul penal, care sancționează faptele de vătămare corporală din culpă care au necesitat pentru vindecare cel mult 90 de zile este diferită de cea din codul penal de la 1969. Deși a preluat aceleași elemente constitutive ale infracțiunii prevăzute în art. 184 alin. 1 și 3 din Codul penal din 1969 (adică existența culpei, precum și vătămări corporale care au necesitat pentru vindecare un număr maxim de îngrijiri medicale - în prezent 90 de zile), condiționează întrunirea lor de alte 3 elemente alternative, și anume subiectul activ al infracțiunii să se afle sub influența băuturilor alcoolice ori a unei substanțe psihoactive sau în desfășurarea unei activități ce constituie prin ea însăși infracțiune. Cu alte cuvinte, producerea unui accident de circulație soldat cu vătămări corporale care au necesitat pentru vindecare cel mult 90 de zile nu mai este infracțiune dacă conducătorul auto nu se află sub influența băuturilor alcoolice sau a altor substanțe psihoactive.

În consecință, în ipotezele tranzitorii, și anume atunci când o faptă este săvârșită pe perioada de activitate a legii penale, fiind astfel calificată drept infracțiune, iar, ulterior acestui moment, intervine o lege de dezincriminare în sensul art. 4 teza întâi din Codul penal, acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare, iar când a fost pusă în mișcare nu mai poate fi exercitată [art. 16 alin. (1) lit. b) teza întâi din Codul de procedură penală], ceea ce, sub aspectul pretențiilor civile, echivalează cu necesitatea promovării unei acțiuni separate în fața instanțelor civile în vederea

acordării de despăgubiri pentru prejudiciul civil cauzat, acțiune care, în temeiul textului legal criticat, este exclusă de la scutirea plății taxei judiciare de timbre.

Având în vedere că fapta săvârșită sub imperiul legii vechi nu mai constituie infracțiune potrivit legii noi, iar răspunderea a fost plasată pe tărâmul răspunderii civile delictuale, persoana vătămată este obligată să formuleze acțiune separată în fața instanței civile în vederea recuperării prejudiciului cauzat prin săvârșirea faptei respective, suportând toate rigorile impuse de legea procesual civilă referitoare la învestirea instanței civile cu o cerere de chemare în judecată care va respecta regulile stabilite de art. 194-200 din Codul de procedură civilă, inclusiv cu privire la obiectul cererii și valoarea lui, precum și indicarea dovezilor și administrarea probatoriului. De asemenea, Curtea a reținut că, în procesul civil, sarcina probei pentru a se angaja răspunderea civilă delictuală a celui vinovat revine, potrivit art. 249 din Codul de procedură civilă, persoanei care a suferit prejudiciul, astfel încât acesta trebuie să demonstreze existența unei fapte ilicite, vinovăția, existența unui prejudiciu, legătura de cauzalitate dintre acestea pentru a putea fi angajată răspunderea civilă delictuală.

În acest context, tratamentul juridic diferit aplicat persoanelor care se află în aceeași situație juridică, respectiv solicită recuperarea prejudiciului suferit ca urmare a săvârșirii unei fapte care constituia infracțiune la data săvârșirii, dar care nu mai face obiectul acțiunii penale, este determinat, în principiu, de celeritatea cu care a fost efectuată urmărirea penală și judecarea cauzelor. Stabilirea unui asemenea criteriu, aleatoriu și exterior conduitei persoanei, este în contradicție cu principiul egalității în fața legii, consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție, conform căruia, în situații egale, tratamentul juridic aplicat nu poate fi diferit.

În consecință, Curtea a constatat neconstituționalitatea situației de discriminare în care se află justițiabilii menționați, ceea ce echivalează cu acordarea beneficiului scutirii de la plata taxei judiciare de timbru reglementată de art. 29 alin. (1) lit. i) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013.

Normă care incriminează infracțiunea de evaziune fiscală declarată neconstituțională deoarece nu întrunește condițiile de claritate, previzibilitate și accesibilitate

[Decizia Curții Constituționale nr. 363 din 7 mai 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale](#)

Publicată în *Monitorul Oficial nr. 495 din 6 iulie 2015*

Cu majoritate de voturi, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art.6 din Legea nr.241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale sunt neconstituționale.

Art.6 din Legea nr.241/2005: *„Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la un an la 6 ani reținerea și nevărsarea, cu intenție, în cel mult 30 de zile de la scadență, a sumelor reprezentând impozite sau contribuții cu reținere la sursă.”*

Curtea a constatat că **legea nu definește noțiunea de „impozite sau contribuții cu reținere la sursă”**, astfel că norma care incriminează infracțiunea de evaziune fiscală prevăzută de art.6 din Legea nr.241/2005 nu întrunește condițiile de claritate, previzibilitate și accesibilitate, încălcând prevederile constituționale cuprinse în art.1 alin.(5) care consacră principiul legalității.

Din examinarea prevederilor legale în materie fiscală, coroborate cu cele ale Legii nr. 241/2005, Curtea a observat că acestea nu precizează, în mod concret, care sunt veniturile impozabile cu reținere la sursă, limitându-se la a menționa în cuprinsul acestora, sporadic, spre exemplu, "reținerea la sursă a impozitului reprezentând plăți anticipate pentru unele venituri din activități independente" [art. 52 din Legea nr. 571/2003], "veniturile sub formă de premii se impun, prin reținerea la sursă, cu o cotă de 16% aplicată asupra venitului net realizat din fiecare premiu" [art. 77 din Legea nr. 571/2003] sau "plătitorii de venituri cu regim de reținere la sursă a impozitelor, cu excepția plătitorilor de venituri din salarii, conform prezentului titlu, au obligația să depună o declarație privind calcularea și reținerea impozitului pentru fiecare beneficiar de venit la organul fiscal competent, până în ultima zi a lunii februarie inclusiv a anului curent pentru anul expirat" [art. 119 din Legea nr. 571/2003].

Curtea a concluzionat că nu se poate pretinde unui subiect de drept să respecte o lege care nu este clară, precisă, previzibilă și accesibilă, întrucât acesta nu își poate adapta conduita în funcție de ipoteza normativă a legii; tocmai de aceea, autoritatea legiuitoare, Parlamentul sau Guvernul, după caz, are obligația de a edicta norme care să respecte trăsăturile mai sus arătate.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al [art. 1-3](#), al [art. 11 alin. \(1\) lit. A.d\)](#) și al [art. 29 din Legea nr. 47/1992](#), cu majoritate de voturi, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile [art. 6 din Legea nr. 241/2005](#) pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale sunt neconstituționale.

PROIECTE DE LEGE

Propunerile de modificare a O.G. nr. 89/2000 privind unele măsuri pentru autorizarea operatorilor și efectuarea înscrierilor în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare

Proiect de lege pentru modificarea și completarea O.G. nr. 89/2000 privind unele măsuri pentru autorizarea operatorilor și efectuarea înscrierilor în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare și a Legii nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil.

Expunere de motive

Ministerul Justiției a supus dezbaterii publice un proiect de lege destul de amplu pentru modificarea și completarea O.G. nr. 89/2000 privind unele măsuri pentru autorizarea operatorilor și efectuarea înscrierilor în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare (AEGRM)

Principalele schimbări propuse sunt determinate de evoluția legislativă, în special prin noile coduri, care au dus la creșterea complexității AEGRM, diversificarea actelor care trebuie înscrise și, odată cu acestea, necesitatea garantării calității pregătirii profesionale a registratorilor.

De asemenea, se propun soluții pentru rezolvarea unor dificultăți apărute în practică, precum cele de aplicare a art. 2393 din Codul civil sau cele de aplicare a măsurilor asigurătorii asupra bunurilor mobile dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal

Lărgirea ariei avizelor ce pot fi înscrise de către debitorul obligației garantate și constitutorul ipotecii, respectiv de către reprezentanții acestora

Conform reglementării în vigoare, debitorul obligației garantate poate solicita doar înscrierea în arhivă a avizului de ipotecă inițial iar constitutorul ipotecii poate solicita doar înscrierea în arhivă a avizului de ipotecă inițial și a avizului de extindere a ipotecii asupra altor bunuri.

Prin proiectul de act normative se propune ca:

- Debitorul obligației garantate sau reprezentantul său, împuternicit prin procură autentică ori prin împuternicire avocațială, atunci când reprezentantul este un avocat, poate solicita înscrierea în arhivă a avizului de intenție, a avizului de transformare, a avizului de ipotecă inițial și a avizului de menținere, precum și a altor tipuri de avize, în condițiile stabilite de Autoritatea de Supraveghere prin ordinul ministrului justiției de aprobare a formularelor de avize de înscriere.
- Constitutorul ipotecii sau reprezentantul său, împuternicit prin procură autentică ori prin împuternicire avocațială, atunci când reprezentantul este un avocat, poate solicita înscrierea în arhivă a avizului de intenție, a avizului de transformare, a avizului de ipotecă inițial, a avizului de menținere și a avizului de extindere, precum și a altor tipuri de avize, în condițiile stabilite de Autoritatea de Supraveghere prin ordinul ministrului justiției de aprobare a formularelor de avize de înscriere.”

Extinderea sferei persoanelor care pot solicita înregistrarea în arhivă a avizelor de înscriere;

Ca urmare a modificărilor aduse de Noul Cod civil, Noul Cod de procedură civilă și Noul Cod de procedură penală, care au extins sfera operațiunilor ce se înscriu în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare, a intervenit necesitatea extinderii și a sferei persoanelor ce pot solicita înscrierea în arhivă.

De aceea, proiectul propune ca la art. 28², după alin. (6), se fie introduse două alineate noi, alin. (6¹) și (6²), cu următorul cuprins:

“(6¹) Orice persoană interesată, inclusiv debitorul/constituitorul, poate adresa solicitarea de înscriere în arhivă a unui aviz de nulitate, a unui aviz de executare - privind anularea executării sau a unui aviz de preluare în contul creanței - privind anularea preluării, în situația în care a obținut o hotărâre judecătorească rămasă definitivă prin care este îndreptățită să subscrie acel aviz, precum și a altor tipuri de avize, în condițiile stabilite de Autoritatea de Supraveghere prin ordinul ministrului justiției de aprobare a formularelor de avize de înscriere.

(6²) Organul competent sau reprezentantul său poate solicita înscrierea în arhivă a avizului de ipotecă inițial, atunci când este selectată destinația "Sechestru asigurator", a avizului de ipotecă modifikator, în cazul în care s-a selectat tipul de modificare "Înscrierea unor mențiuni prevăzute de lege", a avizului de executare și a avizului de preluare în contul creanței, cu respectarea dispozițiilor legale și a deciziilor Autorității de Supraveghere, precum și a altor tipuri de avize, în condițiile stabilite de Autoritatea de Supraveghere prin ordinul ministrului justiției de aprobare a formularelor de avize de înscriere.”

Reglementarea formării profesionale a registratorilor de Arhivă Electronică de Garanții Reale Mobiliare

Fiind o activitate de utilitate publică din ce în ce mai complexă, garantarea calității serviciilor de arhivă a devenit un deziderat al operatorilor. În contextual evoluției legislative ce implică o continuă diversificare și, în același timp, integrare a operațiunilor efectuate în arhivă, a apărut necesitatea ca personalul ce efectuează înscrieri să prezinte o competență profesională specială. De asemenea, introducerea profesiei de registrator de arhivă electronică de garanții reale mobiliare în COR justifică reglementarea acesteia la nivel de lege.

În acest sens, proiectul de modificare a OG 89/2000 conține prevederi noi, prin care Corpul operatorilor este desemnat prin lege ca autoritate competentă în domeniul pregătirii profesionale a personalului specializat care deservește Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare. Conform proiectului, corpul operatorilor reprezintă unicul organism de formare și pregătire profesională care organizează, formează, evaluează și certifică competențele profesionale ale registratorului de arhivă electronică de garanții reale mobiliare.

Condițiile privind pregătirea profesională, precum și condițiile privind obținerea certificatului de competență profesională de către persoanele care îndeplinesc funcția de RAEGRM se stabilesc de către autoritatea competentă prin norme. Proiectul mai prevede că persoanele care îndeplinesc funcția de Registrator de Arhivă Electronică de Garanții Reale Mobiliare (denumită în continuare RAEGRM) au obligația de a deține un certificat de competență profesională.

Reglementarea faptelor care constituie abateri disciplinare și care, datorită gravității, se sancționează cu revocarea dreptului de a opera în arhivă

Anumite fapte săvârșite de către operatorii autorizați sau agenții împuterniciți ai acestora pun în pericol sistemul arhivei și, prin urmare, se impune reglementarea expresă a sancționării acestora cu revocarea dreptului de a opera în arhivă.

Potrivit proiectului, constituie abateri disciplinare și se sancționează cu revocarea dreptului de a opera în arhivă, următoarele fapte:

- a) înstrăinarea aplicației software a arhivei și a parolei de utilizator a acesteia către terți;
- b) transferul către terți a informațiilor din avizele de înscriere, fie în momentul înregistrării, fie ulterior;
- c) utilizarea de către operatorii autorizați /agenții împuterniciți a unor dispozitive, echipamente informatice, rutine de programare, programe software pentru înscriere/căutare automată, pentru a se conecta neautorizat cu serverele arhivei sau pentru a interfera cu funcționarea corectă a aplicațiilor software ale arhivei, deteriorând funcționarea arhivei în detrimentul celorlalți utilizatori.”

Scutirea de la plata taxelor datorate statului a înscrierilor în AEGRM a măsurilor asigurătorii dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal

Se propune înlăturarea dificultăților apărute în procedura de aplicare a măsurilor asigurătorii asupra bunurilor mobile dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, prin scutirea de la plata taxelor datorate statului a înscrierilor referitoare la luarea acestor măsuri. În acest sens, se introduce o prevedere expresă potrivit căreia "sunt scutite de la plata taxelor de înregistrare în arhivă avizele de înscriere a măsurilor asigurătorii dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal."

Excepție de la art. 2393 din Codul civil: dreptul de ipotecă în cazul bunurilor de tip autovehicul nu se va stinge în cazul actelor de dispoziție efectuate în mod obișnuit în cursul activității întreprinderii

În practică au apărut dificultăți în ceea ce privește punerea în aplicare a dispozițiilor art. 2393 din Codul civil, potrivit căruia "cel care achiziționează un bun în cursul obișnuit al activității unei întreprinderi care înstrăinează bunuri de același fel **dobândește bunul liber de ipotecile constituite de înstrăinător**, chiar dacă ipoteca este perfectă, iar dobânditorul cunoaște existența acesteia".

Se propune exceptarea de la această prevedere a bunurilor de tip autovehicul, pentru care se poate verifica în mod facil existența unei ipoteci înscrise în AEGRM (prin căutarea efectuată după număr de șasiu sau după serie motor).

Potrivit textului propus de proiect, „Dreptul de **ipotecă mobilă asupra bunurilor de tip „Autovehicul” nu se va stinge** ca urmare a actelor de dispoziție efectuate cu privire la aceste bunuri și va greva în continuare bunurile respective, chiar dacă actele de dispoziție sunt realizate în cursul obișnuit al activității unei întreprinderi care înstrăinează bunuri de același fel”(Art. 21 – (1). De asemenea, De asemenea, cel ce vinde autovehicule în cursul obișnuit al activității sale, este obligat să remită cumpărătorului o copie certificată a avizului de înscriere a ipoteci la arhivă, obținută de la un operator autorizat/agent autorizat, care să cuprindă

informații cu privire la autovehiculele înstrăinate. Neîndeplinirea acestei obligații de către vânzător, îl îndreptățește pe cumpărător să solicite daune interese.

Transpunerea în legislația națională a Directivei 2011/99/UE privind ordinul european de protecție

Proiectul de lege privind ordinul european de protecție în materie penală

Expunere de motive

La data de 9.07 2015, Ministerul Justiției a supus dezbaterii publice *Proiectul de lege privind ordinul european de protecție în materie penală*. Acesta urmărește transpunerea [Directivei 2011/99/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind ordinul european de protecție](#) și are în vedere aplicarea unor măsuri de protecție adoptate în favoarea victimelor sau a posibilelor victime ale infracțiunilor.

Măsurile de protecție prevăzute printr-un ordin de protecție penală sunt menite să protejeze o persoană împotriva unei fapte penale a unei alte persoane care poate, în orice fel, să îi pună în pericol viața sau integritatea fizică, psihologică și sexual. De exemplu prin prevenirea oricărei forme de hărțuire, precum și demnitatea sau libertatea personală a acesteia, prin prevenirea răpirilor, a urmăririi în scop de hărțuire și a altor forme de constrângere indirectă și care sunt destinate să prevină noi acte infracționale și să reducă consecințele actelor infracționale anterioare.

Conform proiectului de lege, prin "Ordin european de protecție" se înțelege o decizie adoptată de o autoritate judiciară sau echivalentă, a unui stat membru, în legătură cu o măsură de protecție, pe baza căreia o autoritate judiciară sau echivalentă a altui stat membru adoptă măsura sau măsurile corespunzătoare în temeiul propriei legislații naționale în vederea continuării asigurării protecției persoanei protejate.

Măsurile de protecție pot consta în :

- interdicția de a se deplasa în anumite localități, locuri sau zone definite în care își are reședința persoana protejată sau pe care le vizitează;
- o interdicție sau o reglementare a contactului, sub orice formă, cu persoana protejată, inclusiv la telefon, prin mijloace electronice, prin poștă, prin fax sau orice alte mijloace;
- o interdicție sau o reglementare a apropierii de persoana protejată la o anumită distanță.

Un astfel de ordin european de protecție poate fi emis sau, după caz, recunoscut și pus în executare atunci **când persoana protejată își stabilește domiciliul sau reședința sau locuiește pentru o perioadă de timp ori urmează să își stabilească domiciliul, reședința ori să locuiască pentru o perioadă de timp pe teritoriul unui alt stat membru** al Uniunii Europene decât cel care a emis măsura de protecție. Când persoana beneficiară a unei măsuri de protecție în materie penală urmează să se deplaseze pe teritoriul unui alt stat membru decât cel care a dispus măsura de protecție, aceasta se va adresa autorității competente din statul său de reședință (statul emitent) cu o cerere pentru emiterea ordinului european de protecție. Dacă condițiile legale sunt îndeplinite, ordinul va emis de către autoritatea competentă a statului emitent și transmis spre executare, tot de către aceasta, autorității competente a statului de executare.

Proiectul cuprinde în detaliu procedurile privind ordinul european de protecție atunci când România este stat emitent precum și pentru situația în care România este stat de executare.

PROFESIA DE AVOCAT

Modificări ale Statutului profesiei de avocat

[Hotărârea nr. 13/2015 privind completarea Statutului profesiei de avocat, adoptat prin](#)

[Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 64/2011](#)

Publicată în Monitorul Oficial nr. 649 din 27.08.2015

În conformitate cu dispozițiile art. 64 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările ulterioare, precum și ale art. 15 alin. (3) și art. 25 lit. u) din Regulamentul de organizare și funcționare a Uniunii Naționale a Barourilor din România și de desfășurare a ședințelor Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România, adoptat prin Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 5 din 8 iulie 2011*),

având în vedere prevederile Hotărârii Congresului Avocaților nr. 11/2015,**) prin care s-au validat modificările și completările aduse Statutului profesiei de avocat, adoptat prin Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 64/2011, cu modificările și completările ulterioare, prin Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 966 din 24 mai 2014*) și Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 1.120 din 5 iunie 2015*),

ținând cont de prevederile Hotărârii Congresului Avocaților nr. 12/2015**), prin care s-au aprobat modificarea și completarea Statutului profesiei de avocat, adoptat prin Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 64/2011, cu modificările și completările ulterioare,

pentru punerea în aplicare a prevederilor art. 112 lit. b) din Legea nr. 51/1995, republicată, cu modificările ulterioare,

Congresul Avocaților, întrunit la 6-7 iunie 2015 în București, constituit în conformitate cu dispozițiile art. 62 alin. (1) din Legea nr. 51/1995, republicată, cu modificările ulterioare, h o t ă r ă ș t e:

Statutul profesiei de avocat, adoptat prin Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 64/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 898 din 19 decembrie 2011, cu modificările și completările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. După articolul 41 se introduce un nou articol, articolul 41¹, cu următorul cuprins:

"Art. 41¹

(1) Este interzis avocatului ca în exercitarea oricărei activități din cele prevăzute la art. 3 din Lege să colaboreze în orice mod cu persoane fizice sau juridice care îndeplinesc acte ori desfășoară fără drept activități specifice profesiei de avocat.

(2) Încălcarea prevederilor alin. (1) constituie abatere disciplinară gravă și se sancționează cu excluderea din profesie."

2. La articolul 71, după alineatul (1) se introduce un nou alineat, alineatul (1¹), cu următorul cuprins:

"**(1¹)** Nu pot face parte din consiliul baroului avocații care au datorii scadente privind taxele și contribuțiile stabilite pentru formarea bugetului U.N.B.R. și al baroului, precum și a fondurilor Casei de Asigurări a Avocaților și ale filialelor."

3. După articolul 86 se introduce un nou articol, articolul 86¹, cu următorul cuprins:

"Art. 86¹.

Președintele de onoare al U.N.B.R. care nu este membru al organelor de conducere ale profesiei constituite la nivelul U.N.B.R. poate participa, fără drept de vot, la lucrările acestor organe."

Art. II

Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și pe pagina web www.unbr.ro și se comunică tuturor barourilor din România, care o vor aduce la cunoștință avocaților.

Președintele Uniunii Naționale a Barourilor din România,
Gheorghe Florea

București, 7 iunie 2015.

Nr. 13.

*) Hotărârile Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 5 din 8 iulie 2011, nr. 966 din 24 mai 2014 și nr. 1.120 din 5 iunie 2015 nu au fost publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I.

***) Hotărârile Congresului Avocaților nr. 11/2015 și nr. 12/2015 nu au fost publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I.

INTERNAȚIONAL

Franța: Proiect de lege pentru garantarea concretă a respectării secretului profesional al avocatului. Interdicția interceptării "prin rigoșeu".

La data de din 3 iunie 2015, la Președinția Adunării Naționale a Franței a fost înregistrat un [Proiect de lege pentru garantarea concretă a respectării secretului profesional al avocatului](#).

Conform inițiatorului, deputatul Dl. Jean-François Mancel, "trebuie reafirmată urgent, prin lege, importanța crucială a dreptului apărării la un proces echitabil și o justiție imparțială, concretizând respectarea secretului profesional între avocat și clientul său. (...) Fără o garanție concretă a respectării acestui secret profesional, nu putem avea o exercitare normală a drepturilor de apărare. Și fără această exercitare normală a drepturilor apărării, nu există Stat de drept. Pentru că, să nu ne înșelăm: secretul profesional nu a fost instituit pentru protejarea avocatului, ci a justițiabilului și a drepturilor acestuia".

Având în vedere **absența dispozițiilor legale privind interdicția interceptării "prin rigoșeu" a avocaților (când mandatul de interceptare este emis doar pentru client, nu pentru avocat)**, inițiatorul propune, după modelul din SUA, ca avocații să comunice poliției, justiției și administrației numerele liniilor telefonice pe care le utilizează și legea să interzică interceptarea acestor linii, cu excepția cazului în care avocatul însuși este suspectat de săvârșirea unei

infrațiuni. Decanul baroului trebuie informat în prealabil de judecătorul de instrucție, care nu poate ordona interceptarea decât după autorizarea scrisă din partea președintelui din jurisdicția sa.

Redăm în continuare traducerea integrală a Proiectului de lege pentru garantarea concretă a respectării secretului profesional al avocatului.

Nr. 2849

ADUNAREA NAȚIONALĂ

CONSTITUȚIA DIN 4 OCTOBRIE 1958

LEGISLATURA A PAISPREZECEA

Înregistrat la Președinția Adunării Naționale din 3 iunie 2015.

PROPUNERE DE LEGE

Pentru garantarea concretă a respectării

secretului profesional al avocatului,

(Înaintată comisiei legilor constituționale, legislației și administrației generale a Republicii, în absența constituirii unei comisii speciale în termenele prevăzute de articolele 30 și 31 din Regulament.)

prezentată de

DI. Jean-François MANCEL,

deputat.

Articolul 1

[Articolul 100-7](#) din codul de procedură penală este modificat :

1. Primul alineat este completat cu cuvintele : „și fără ca acesta să fi primit în prealabil aprobarea scrisă a președintelui jurisdicției sale.”
2. Al doilea alineat este eliminat.
3. Al treilea alineat este completat cu cuvintele: „și fără ca judecătorul de instrucție să fi primit în prealabil aprobarea scrisă a președintelui jurisdicției sale.”

Articolul 2

Sub-secțiunea 2 a secțiunii 3 din capitolul I al titlului III al aceluiași cod este completată cu articolul L. 100-8 redactat în felul următor:

„*Art. 100-8.* – Avocatul comunică poliției, justiției și administrației numerele liniilor pe care le utilizează.

„Nicio interceptare nu poate avea loc pe aceste linii, decât dacă se stabilește, în legătură cu elemente precise și detaliate, că avocatul este suspectat în prealabil că a comis o infracțiune. Decanul baroului trebuie informat în prealabil de judecătorul de instrucție, care nu poate ordona interceptarea decât după autorizarea scrisă din partea președintelui din jurisdicția sa.

„Cabinetul, vehiculul și domiciliul avocatului nu pot face obiectul niciunei percheziții, decât dacă se stabilește, în legătură cu elemente precise și detaliate, că avocatul este suspectat în prealabil că a comis o infracțiune. Percheziția nu poate avea loc decât cu aprobarea scrisă a președintelui jurisdicției de care aparține magistratul

instructor. Percheziția necesită aprobarea președintelui jurisdicției de care depinde magistratul instructor.

„Formalitățile prevăzute de prezentul articol sunt prescrise sub pedeapsa de nulitate.”

Articolul 3

Aceeași sub-sectiune este completată de articolul 100-9 având conținutul următor:

„*Art. 100-9.* – Orice încălcare a prevederilor articolelor de la 100 la 100-8 din prezentul cod este pedepsită cu sancțiunile de mai jos:

- Când încălcarea este comisă de judecătorul de instrucție, acestuia i se ia dosarul din oficiu iar Consiliul superior al magistraturii se pronunță asupra dosarului său. El suportă pedeapsa corecțională de la punctul 3° din articolul 131-4 din codul penal.
- Când încălcarea este comisă de un funcționar al poliției, acesta este suspendat imediat în așteptarea hotărârii judecătorești dacă persoana ascultată intenționează acțiune în justiție. El suportă pedeapsa corecțională de la punctul 3° din articolul 131-4 din codul penal. »

Articolul 4

Prin derogare de la principiul articolului 2 din codul civil, orice procedură de interceptare vizată în articolele 100-7 și 100-8 din codul de procedură penală în curs în momentul intrării în vigoare a prezentei legi trebuie suspendată în așteptarea aprobării președintelui jurisdicției de care aparține magistratul instructor.

CCBE a câștigat în acțiunea îndreptată împotriva statului olandez privind supravegherea avocaților de către serviciile de informații

Consiliul Barourilor Europene (CCBE) a comunicat că, la data de 1 iulie 2015, instanța olandeză a pronunțat o hotărâre prin care obligă guvernul olandez să înceteze toate interceptările comunicațiilor între clienți și avocați în cadrul regimului actual. Instanța a prevăzut un termen de 6 luni în care statul olandez să ajusteze politica agențiilor de securitate în ceea ce privește supravegherea avocaților astfel încât să existe garanțiile unui veritabil control prealabil, exercitat de către un organism independent, pentru a preveni sau a întrerupe supravegherea comunicărilor între avocați și clienți.

Redăm mai jos comunicatul integral:

”Tribunalul Districtual din Haga a decis că supravegherea avocaților de către agențiile de informații este o încălcare a drepturilor fundamentale și a ordonat statului să înceteze monitorizarea comunicațiilor avocaților.

Instanța a fost sesizată în legătură cu legalitatea interceptării apelurilor și comunicărilor avocaților de către agențiile naționale de informații într-o acțiune formulată împotriva statului olandez de firma de avocatura Oliveira Prakken, Asociația Olandeză a Avocaților Penaliști (NVSA) și Consiliul Barourilor Europene (CCBE). Prin Hotărârea din 1 iulie 2015, Tribunalul Districtual din Haga recunoaște că dreptul de a comunica în mod confidențial cu un avocat este un drept fundamental, care actualmente este încălcat prin politica de supraveghere olandeză.

Instanța a obligat guvernul olandez să înceteze toate interceptările comunicațiilor între clienți și avocați în cadrul regimului actual în termen de șase luni. Statul olandez are la dispoziție șase luni pentru a ajusta politica agențiilor de securitate în ceea ce privește supravegherea avocaților și pentru a garanta că un organism independent exercită un veritabil control prealabil pentru a preveni sau a întrerupe supravegherea comunicărilor între avocați și clienți.

Conform politicii actuale, doar un ministru din cadrul guvernului poate acorda autorizația de a desfășura activități de supraveghere, în timp ce controlul este efectuat de către un comitet de

supraveghere (CTIVD) numai post factum. Această nu reprezintă o garanție suficientă în opinia Curții.

De asemenea, instanța a considerat că informațiile obținute de către serviciile de securitate nu pot fi comunicate procurorului decât de un organism independent, după ce acesta investighează dacă agențiile de securitate au fost autorizate să desfășoare astfel de activități de supraveghere și în ce condiții.

Politica actuală în Țările de Jos permite serviciilor de securitate olandeze să transmită parchetului informații provenind din interceptarea comunicărilor între avocați și clienții lor. Tribunalul consideră că practica ilegală și consideră că garanțiile actuale sunt inadecvate, având în vedere jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

CCBE a denunțat deja monitorizarea comunicațiilor avocat-client și a solicitat Uniunii Europene să stabilească un nivel minimal de protecție juridică a secretului profesional față de supravegherea electronică exercitată de guverne, în special în utilizarea serviciilor de comunicații electronice sau a altor servicii informatice pentru comunicații avocat client.

Salutând decizia instanței olandeze, președintele CCBE, Maria Ślęzak, a adăugat: "Principiul esențial al secretului profesional este în ce mai amenințat din motive care nu întotdeauna sunt explicate în mod clar publicului. Scopul nostru este de a pune capăt supravegherii arbitrare și de a contribui, prin dezbateri publice și acțiuni în justiție, la crearea unui cadru juridic care prezintă limite clare pentru monitorizarea comunicațiilor private. "

Statul olandez un termen de patru săptămâni pentru a contesta decizia."

A se vedea:

Comunicatul CCBE privind hotărârea instanței olandeze [Aici in lb franceza](#) si [AICI in lb engleză](#)

Transcrierea hotărârii (în olandeză) :

<http://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBDHA:2015:7436>

Consiliul Barourilor Europene aduce în fața instanței supravegherea în masă (comunicat de presă din 27 mai 2015): http://www.ccbe.eu/fileadmin/user_upload/N TCdocument/FR_pr_0315pdf2_1432724578.pdf

Declarația CCBE cu privire la supravegherea electronică în masă de către organizații guvernamentale (inclusiv datele avocaților europeni) :
http://www.ccbe.eu/fileadmin/user_upload/N TCdocument/FR_14142013_CCBE_Sta2_1382086457.pdf

Serviciile olandeze pun sub ascultare avocații Prakken Oliveira:
<http://www.prakkendoliveira.nl/en/news/dutch-intelligence-service-avid-taps-prakkendoliveira-lawyers/>